

Stauder, der kræver kulde for at spire

Seniorforsker Martin Jensen fra Aarhus Universitet har på Haveselskabets opfordring samlet en liste over stauder, du selv kan så, men som skal igennem en periode med kulde og fugt for at spire. Der er kun medtaget arter, som trives i danske haver. Der er brugt en række forskellige videnskabelige kilder til at udvælge stauderne i denne liste.

Vær opmærksom på, at det i nogle tilfælde er muligt at få nogle af disse arter til at spire uden kuldebehandlingen. Det gælder især de arter, der kun kræver en kort periode med 2-4 ugers behandling med kulde og fugt. Dog vil man med kuldebehandlingen typisk opnå en bedre spiringsprocent. Da frøhvilens dybde kan variere mellem arter og sorter og afhængig af dyrkningssted og metoder, høsttid af frøet og årets klima, er listens angivelser derfor kun vejledende i forhold til mulige krav og altså ikke eksakte krav.

Skarificering vil sige at frøet skal rides eller slibes forsigtigt, fx med sandpapir eller en lille kniv.

Dansk navn	Botanisk navn	Anbefalet såtidspunkt	Bemærkning
Almindelig farvebælg	<i>Baptisia australis</i>	Februar	Evt. skarificere, opfugt 24 timer i vand, evt. 1-2 mdr kulde
Almindelig fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	Februar-marts	2-6 ugers kulde
Almindelig kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>	Marts	2-4 ugers kulde
Almindelig rosenrod	<i>Rhodiola rosea</i>	Juli-august	1-2 mdr varme + 2-3 mdrs kulde, sås udækket
Almindelig rypelyng	<i>Dryas octopetala</i>	Marts	2-4 ugers kulde
Almindelig skumblostmst	<i>Tiarella cordifolia</i>	August-primoseptember	2-4 ugers varme + 1-3 mdrs kulde
Alunrod	<i>Heuchera</i> (fleste arter)	Marts	2-4 ugers kulde, lys fremmer spiring
Brændende kærlighed	<i>Silene chalconica</i> (syn. <i>Lychnis chalconica</i>)	Marts	2 ugers kulde, sås udækket, skal have lys for at spire
Diktam	<i>Dictamnus albus</i>	Juli/august	Så lige efter modning, varme 2-3 mdr. + kulde 2-3 mdr., lys fremmer spiring
Duehoved	<i>Chelone obliqua</i>	Marts	2-4 ugers kulde
Engblomme	<i>Trollius</i> (alle arter)	August-primoseptember	1 mdr. varme + 2-3 mdrs kulde, sås udækket
Engkabbeleje	<i>Caltha palustris</i>	August	2-3 mdr. kulde, evt frost til -3°C, så lige efter modning i august
Foldblad	<i>Veratrum</i> (alle arter)	August-primoseptember	2-4 uger varme + 1-3 mdrs kulde
Frøstjerne	<i>Thalictrum</i> (næsten alle arter)	Marts	2-4 ugers kulde, lys fremmer spiring
Gudeblomst	<i>Dodecatheon</i> (alle arter)	Marts	2-4 ugers kulde (vildarter længere), sås udækket, lys fremmer spiring
Gul daglilje	<i>Hemerocallis lilioaspedelus</i>	Februar-marts	4-6 ugers kulde
Gul ensian/svalerod ensian	<i>Gentiana lutea/asclepiadea</i>	August-primoseptember	1 mdr varme + 2-3 mdr kulde, sås udækket, lyskrav
Gul reseda	<i>Reseda lutea</i>	Marts	2-4 ugers kulde, lys fremmer spiring
Haveiris/sibirsk iris/amerikansk sumpiris	<i>Iris germanica/sibirica/versicolor</i>	August-primoseptember	2-4 ugers varme + 2-3 mdrs kulde, evt. skarificere frøskallen

Dansk navn	Botanisk navn	Anbefalet såtidspunkt	Bemærkning
Hjortetrøst, hamp- og rød	<i>Eupatorium cannabinum/purpureum</i>	Marts	2-4 ugers kulde (vildarter 2-3 mdr. kulde)
Hulkravet kodriver	<i>Primula veris</i>	August-primio september	2-4 ugers varme efterfulgt af 2-3 mdrs kulde, sås udekket, skal have lys for at spire, uudviklet kim derfor langsom spiring
Høstanemone	<i>Anemone hupehensis</i>	Marts	2-4 ugers kulde, spire ved 10-15 °C
Høstfloks	<i>Phlox paniculata</i>	August-primio september	2-4 ugers varme + 2-3 mdrs kulde
Jernurt	<i>Verbena hastata/officialis/bonariensis</i> (næsten alle arter)	Marts	2-4 ugers kulde, langsom spirende, lys fremmer spiring for nogle arter
Julerose/påskeklokke/nyserod	<i>Helleborus</i> (alle arter)	Juli	Varme 2-3 mdr. + 2-4 mdrs kulde
Kleopatras nål	<i>Eremurus robustus</i>	Juni/Juli	1-2 mdr varme + 2-3 mdr kulde
Lewisia	<i>Lewisia</i> (alle arter)	August-primio september	2-4 ugers varme + 2-3 mdrs kulde
Liljekonval	<i>Convallaria majalis</i>	August-primio september	1 mdr varme og 3-4 mdr kulde, evt kulde + varme + kuldeperiode
Lodden løvefod	<i>Alchemilla mollis</i>	August-primio september	1 mdr varme + 2-3 mdr kulde
Lungeurt	<i>Pulmonaria officinalis</i>	August-primio september	1 mdr varme + 2-3 mdr kulde
Lægebetonie	<i>Stachys officinale</i>	Februar	1-2 mdr kulde, langsom spiring
Lægeærenpris	<i>Veronica officinalis</i>	Marts	2-4 ugers kulde, langsom spirende, lys fremmer spiring
Lærkespore	<i>Corydalis</i> (alle arter)	Maj	Varme i 2-3 mdr. + kulde 2-3 mdr.
Løjtnantshjerte (Almindelig hjerteblomst)	<i>Dicentra spectabilis</i> (syn. <i>Lamprocapnos spectabilis</i>)	August-primio september	Så lige efter modning, 1-2 mdr kulde, spirer ved 15°C
Opret kobjælde	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	Marts	2-4 ugers kulde
Porcelænsblomst/stenbræk	<i>Saxifraga</i> (næsten alle arter)	August	1 mdr varme + 1-3 mdrs kulde
Purpurtorskemund	<i>Linaria purpurea</i>	Marts	2-4 ugers kulde, undgå udtørring
Rørblomst	<i>Penstemon</i>	Februar	1-2 mdr kulde, langsom spiring, lys fremmer spiring, (vildarter 2-3 mdr kulde)
Sankthansurt	<i>Hylotelephium telephium</i> (syn. <i>Sedum telephium</i>)	August-primio september	2-4 ugers varme + 1-3 mdrs kulde, lys fremmer spiring
Silkepæon/bonderose	<i>Paeonia lactiflora/officialis</i>	Maj (eller oktober)	Varme 3-4 mdr. + 3-5 mdr. kulde, (kan også sås i oktober, men frøet skal så først skarificeres)
Skjolddrager	<i>Scutellaria</i> (fleste arter)	Marts	2-4 ugers kulde
Slangeurt	<i>Bistorta officinalis</i>	August-primio september	2-4 ugers varme + 2-3 mdrs kulde, evt. fjerne frugtskal, lys fremmer spiring

Dansk navn	Botanisk navn	Anbefalet såtidspunkt	Bemærkning
Smalbladet purpursolhat	<i>Echinacea angustifolia</i>	Marts	2-4 ugers kulde, lys fremmer spiring, (vildarter længere kulde)
Storkonval	<i>Polygonatum multiflorum</i>	August-primio september	2-4 ugers varme + 3-4 mdrs kulde, undgå udtørring (evt. kulde-varme-kulde)
Stormhatbladet ranunkel	<i>Ranunculus aconitifolius</i>	Februar	2-3 uger kulde, evt frost til -3°C, udækket frø
Stor stjernesker	<i>Astrantia major</i>	Marts	4 ugers kulde, sås udækket
Strandmandstro	<i>Eryngium maritimum</i>	Marts	2-4 ugers kulde (vildarter længere)
Sæbeurt	<i>Saponaria lutea/officinalis/caespitosa</i>	August-primio september	1 mdr varme + 1-2 mdrs kulde, sås udækket, lys fremmer spiring, spire ved 10°C
Sølvlys	<i>Actaea</i> (syn. <i>Cimicifuga</i>)	Maj	Varme i 2 mdr. + kulde 2-3 mdr., uudviklet kim, spirer året efter
Toårig natlys	<i>Oenothera biennis</i>	Marts	2-4 ugers kulde
Treblad	<i>Trillium</i> (alle arter)	September-oktober	3 mdr kulde + 3 mdr varme + 4 mdr kulde + spiring ved 15°C, ligger et år over
Ungarsk akantus	<i>Acanthus hungaricus</i>	August-primio september	1 mdr varme + 2-3 mdr kulde
Valmusøster/ skovvalmuesøster	<i>Meconopsis betonicifolia/cambrica</i>	August-primio september	2-4 ugers varme + 2-3 mdrs kulde (evt kortere kulde)
Våradonis/vinterandonis	<i>Adonis vernalis/amurense</i>	August-primio september	1 mdr varme + 2-3 mdr kulde, spire ved 10°C
Ægte hundetand	<i>Erythronium dens-canis</i>	August-primio september	2-4 ugers varme + 1-3 mdr. kulde
Ægte stormhat	<i>Aconitum napellus</i>	Februar	2-3 uger kulde, evt frost til -3°C, udækket frø
Ærteblomst – fladbælg	<i>Lathyrus</i> (alle arter)	Marts/april	Evt. skarificere, opfugt i 24 timer, evt. 2-4 ugers kulde